

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse
„Haridus- ja teadusministri 08.04.2025. a määruse nr 15 „Kutsekeskhariduse riiklik
õppekava“ muutmise“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõuga muudetakse haridus- ja teadusministri 08.04.2025.a määrust nr 15 „Kutsekeskhariduse riiklik õppekava“, mis on kehtestatud kutseõppeasutuse seaduse § 24 lõike 3 alusel.

Eelnõuga täiendatakse olemasolevat määrust nõuetega 19 uue kutsekeskhariduse õppekava põhiõpingute moodulite struktuurile ja moodulite kirjeldusele. Uusi õppekavu on kavas rakendada alates 2026/27 õppeaastast, mistõttu võib prognoosida mõningast halduskoormuse suurenemist kooliõppekavade registreerimise näol 2026 aastal. Eelnõu koostamisel on arvestatud Vabariigi Valitsuse 26. augusti 2013. a määruses nr 130 „Kutseharidusstandard“ riiklikule õppekavale ja kutsekeskharidusõppele esitatud nõuetega.

Eelnõu toetab **õppimiskohustuse rakendumist kutseõppeasutustes** ja sellega luuakse eeldused muuta kutsekeskhariduse põhihariduse omandanud noortele atraktiivseks, valikuterohkeks ja konkurentsivõimeliseks haridustee jätkamise valikuks gümnaasiumis pakutava üldkeskhariduse kõrval. 2023. a sügisel käivitatud kutsehariduse reformi ja 2024. a vastu võetud õppimiskohustuse ea tõstmise koosmõjus eeldatakse, et põhihariduse omandanud õpilastest 40% jätkavad õpiteed kutsekeskharidusõppes.

Eelnõu toetab riigi pikaajalist strateegilist vaadet ning Vabariigi Valitsuse tegevuseesmärke. Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035¹ sihiks on saavutada aastaks 2035 olukord, kus 90% 20–24-aastastel on vähemalt keskharidus. Samas tuuakse arengukavas välja, et kehtivad, kitsalt tööturu vajadustele orienteeritud kutsekeskharidusõppe õppekavad ei toeta piisavalt õpilaste üld- ja tulevikupädevuste arengut. Uued kutsekeskharidusõppe **õppekavad laiendavad õpivõimaluste valikut** põhihariduse omandanud õppimiskohutuse eas olevatele noortele. Õppe fookus on senisest laiapõhjalisemal kutsealasel ettevalmistusel ja üldpädevuste arendamisel, et toetada õppija kohanemisvõimet kiiresti arenevas ja muutuvas töö- ja majanduskeskkonnas ja hakkamasaamist kogu elukaare jooksul. Eelnõu on seotud ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis aastateks 2023–2027² võetud ülesandega – muudame kutsehariduse atraktiivsemaks, kutsekoolides õppijad saavad lisaks kutse omandamisele ka kõrghariduses õpingute jätkamiseks konkurentsivõimelise keskhariduse (4-aastane õpe).

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi kutsehariduse ja oskuste poliitika kutsehariduse valdkonna juht Marili Leht mets (735 0289, marili.lehtmets@hm.ee), kutsehariduse valdkonna nõunik Aulika Riisenberg (735 0651, aulika.riisenberg@hm.ee) ja kutsehariduse valdkonna peaekspert Marelle Möll (5691 2509, marelle.moll@hm.ee). Eelnõu koostamisse panustasid ka finantsvaldkonna peaekspert Pille Tarto ja analüüsi valdkonna nõunik Inga Kukk.

Eelnõu juriidilist kvaliteeti on kontrollinud õiguspoliitika osakonna õigusnõunik Maarja-Liisa Vahi (735 0297; maarja-liisa.vahi@hm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus koosneb kuuest punktist ja 21 lisast.

¹ Haridusvaldkonna arengukava 2021 – 2035, <https://www.hm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/ministeerium/strateegilised-alusdokumendid-ja-programmid#haridusvaldkonna-are>

² Vabariigi valitsuse tegevusprogramm aastateks 2023 – 2027 https://valitsus.ee/sites/default/files/documents/2023-05/VVTP%202023-2027_26.pdf

Eelnõu punktiga 1 täiendatakse määruse **paragrahvi 1 lõiget 2 punktidega 14 – 32**. Muudatusega täiendatakse kehtivat loetelu 19 uue õppekava nimetusega. Nende õppekavade üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused kehtestatakse riiklikus õppekavas. Uued valdkondlikud laiapõhjalised kutsekeskharidusõppe õppekavad **laiendavad õpivõimaluste valikut põhihariduse omandanud noortele**. Õppe fookus on senisest rohkem üldpädevuste arendamisel ja laiapõhjalisel kutsealasel ettevalmistusel, mis toetavad õppijat kiiresti arenevas ja muutuvast töö- ja majanduskeskkonnas kohanemisel ja toimetuekul kogu elukaare jooksul ning loovad eeldused elukestvas õppes osalemiseks.

Määrusega kehtestatakse õppekavad on välja töötatud Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM), koolide ja sotsiaalsete partnerite, kutse- ja erialaliitude koostöös. Õppekavad vastavad Euroopa Sotsiaalfond+ sekkumise „Teaduspõhine õppekavade ja õppevara arendamine ning rakendamine ja õppekvaliteedi hindamine, personaalsed õpiteed ja õpianalüütika (ÕKVA+)“ raames välja töötatud uuele kutsekeskharidusõppe õppekava mudelile. Muudatusega luuakse alus uute laiapõhjaliste valdkondlike kutsekeskharidusõppe kooli õppekavade koostamiseks ja rakendamiseks 2026/27 õppeaastast.

Punktidega 2 ja 3 muudetakse määruse **paragrahv 8 lõiget 6** täiendades esitatud loetelu punktidega 14 - 32. Hetkel on määruse alusel kehtestatud 15 lisa, millest 13 kirjeldavad kutsekeskhariduse õppekavade põhiõpinguid. Muudatusega lisatakse olemasolevale loetelule 19 uut õppekava nimetust, mille kirjeldused esitatakse määruse lisades 16 – 34. Õppekavade kirjeldusest tuuakse välja õppekava üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite nimetused, õppe maht, õpiväljundid ja hindamiskriteeriumid lävendi tasemel.

Lisanduvate õppekavade struktuuri ja põhiõpingute moodulite kirjeldused on välja töötatud HTMi juhtimisel kutseõppeasutuste esindajatest koosnevate töörühmade poolt kaasates kutse- ja erialaliite ning teisi sotsiaalpartnereid. Valdkondade valikul on arvestatud oskuste ning tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteem OSKA üldprognoos 2022-2031³: Ülevaade Eesti tööturu olukorrast, tööjõuvajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest toodud ettepanekuid.

Disaini õppekava (muudetava määruse lisa 16) näol on tegemist uue, innovaatilise kutsekeskharidusõppe õppekavaga moe-, sise- ja tööstusdisaini õppekavarühmas, kus seni kutsekeskharidusõppe võimatus puudus. Eesti ettevõtluse kasvustrateegia rõhutas juba 2014. aastal vajadust disaini kasutamise oskuste arendamise järele, mis hõlmavad senisest laiemaid ja eri valdkondi siduvaid oskusi. Õpilased saavad valida kuue erineva spetsialiseerumise vahel omandades teadmised ja oskused kasutajakeskse ning kestliku disaini mõistmiseks, loomiseks ja kasutamiseks, milleks õppekava pakub tugevat teoreetilist ja praktilist ettevalmistust.

Õppesisu koostamisel on arvestatud OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: kultuur ja loometegevus: audiovisuaalvaldkond, sõna ja keel, turundus ja kommunikatsioon, disain ja kunst, trükitööstus“⁴ (2019) toodud ettepanekuid, erinevate loomealade õppekavade rakendamise kogemusi ning kutsestandardis disainer, tase 4 esitatud kompetentsusnõudeid. Täiendava sisendi saamiseks intervjueriti ca 30 valdkonnaspetsialisti ja tööandjat.

Lõpetajatel on võimalik jätkata õpinguid Eesti Kunstiakadeemias, Kõrgemas Kunstikoolis Pallas või leida rakendust loomemajanduse valdkonnas nii stilisti, deoraatori, ruumikujundaja, liikuva graafika kujundaja, 3D modelleerija-visualiseerijana kui ka kasutajakogemuse ja kasutajaliidese disainerina.

³ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/oska-uldprognoos>

⁴ [Uuringuaruanne _kultuur-ja-loometegevus_-2.pdf](#)

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel olid lisaks Tartu Kunstikoolile, Kuressaare Ametikool ja Disainikeskus MTÜ.

Elektri- ja automaatikasüsteemide tehnoloogia õppekava (muudetava määruse lisa 17) on energeetika ja automaatika erialade riikliku õppekava edasiarendus ja suunatud senisest laiapõhjalisemate ja integreeritud teadmiste ja oskuste omandamisele energeetika ja automaatika valdkondades. Elektri-, energia- ja automaatikasektor on üks Eesti majanduse strateegilisi tugisambaid. Tegemist on valdkonnaga, kus tööjõupuudus on püsiv ning kus ettevõtted vajavad kiiresti kohanevaid, süsteemimõtlemisega ja hea tehnilise ettevalmistusega spetsialiste. Kvalifitseeritud töötajate olemasolu on vajalik nii energiavarustuse järjepidevuse, tööstuse automatiseerimise kui ka hoonete tehnosüsteemide töökindluse tagamiseks. Pädevate oskustööliste järelkasv toetab ka taastuvenergia lahenduste laiemat kasutuselevõttu riigi kliimaeesmärkide saavutamiseks.

Õppekava pakub praktilistele oskustele orienteeritud ettevalmistust elektri- ja automaatikasüsteemide paigaldamiseks, seadistamiseks ja käiduks. Moodulite kontsentriiline ülesehitus toetab õppijate arengut ja loob eeldused edasiseks õpiteeks või tööle asumiseks energeetika, elektriala ja automaatika ettevõtetes. Lõpetajad leiavad rakendust elektripaigaldiste ehituses ja hoolduses, tööstus- ja hooneautomaatikas, energia- ja võrguettevõtetes ning turvasüsteemide valdkonnas.

Õppekava koostamisel on arvestatud OSKA uuringuraportis "Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: energeetika" (2017) toodud ettepanekuid, 4. taseme kutsestandardites (ehitiste elektrik, võrguelektrik, automaatik, turvasüsteemide tehnik, päikeseelektrisüsteemide paigaldaja ning elektrituuliku tehnik) ning rahvusvahelise kutsemeistrivõistluste *WorldSkills* kutseprofiilides „*Electrical Installations*“ ja „*Renewable Energy*“ esitatud kompetentsinõuetega.

Õppekava loob tugeva vundamendi nii edukaks tööle asumiseks kui ka õpingute jätkamiseks inseneriõppes näiteks Taltechis või Tehnikakõrgkoolis, toetades seeläbi riigi majanduse konkurentsivõimet.

Õppekava struktuuri väljatöötamisel ning moodulite koostamisel on tehtud koostööd Eesti Inseneride Liidu, Tallinna Tehnikaülikooli Elektroenergeetika ja Mehhatroonika Instituut, Viru Keemia Grupp AS.

Elektroonikasüsteemide tehnoloogia õppekava (muudetava määruse lisa 18) on elektroonikaseadmete tehnika eriala õppekava edasiarendus. Elektroonikatööstus on kõrge lisandväärtusega ja samuti üks Eesti riigi olulisemaid ekspordisektoreid. Kvalifitseeritud tööjõu olemasolu aitab hoida Eestis rahvusvahelisi tootmisettevõtteid ning vähendab sõltuvust ebastabiilsetest ülemaailmsetest tarneahelatest, mis on kriitiline riigi tehnoloogilise ja taristulise julgeoleku seisukohalt. Elektroonikatööstus on lisaks oluline tööandja erinevates Eesti piirkondades.

Õppekava võimaldab tehnikahuvilistel noortel omandada tänapäeva elektroonikatööstuse vajadustele vastavad teadmised ja oskused elektroonikakoostude ja -seadmete valmistamiseks, häälestamiseks, remontimiseks ning vigade otsimiseks vastavalt etteantud dokumentatsioonile kogu tootmisprotsessi ulatuses nii seeriatootmises kui ka väikeseeriaste ja üksikeksamplaride valmistamiseks. Valdkond nõuab tugevat füüsika-, keemia- ja matemaatikaalast ettevalmistust ning oskust neid teadmisi rakendada prototüüpimisel, testimisel ja seadmete töökindluse tagamisel. Lõpetajate laiapõhjaline ettevalmistus võimaldab leida rakendust nii elektroonikatööstuses, telekommunikatsioonisektoris, aga ka kaitsetööstuses ning teistes tehnoloogiamahukates sektorites.

Õppekava koostamisel on arvestatud OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: masina-, metalli- ja elektroonikatööstus; mootorsõidukite hooldus ja remont“⁵ (2023) toodud ettepanekuid ja järeldusi, 4.taseme kutsestandardis elektroonikaseadete tehnik ning rahvusvaheliste kutsemeisrtivõistluste *WorldSkills* kutseoskusprofiili „*Electronics*“⁶ kutseoskusnõudeid.

Õppekava koostamisel olid lisaks Tallinna Polütehnikumi, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tartu Rakendusliku Kolledži kutseõpetajatele koostööpartneriteks Eesti Elektroonikatööstuse Liit, IPC (*Association Connecting Electronics Industries*) Tallinna Tehnikaülikooli Elektroenergeetika ja Mehhatroonika Instituut. Õppekava struktuuri väljatöötamisel andis sisendit Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liit.

Heakorrateenuste õppekava (muudetava määruse lisa 19) on uus kutsekeskhariduse õppekava, mille eesmärgiks on valmistada õppijaid ette nii välis- kui siseheakorratöödeks, lähtudes töömaailma vajadustest ja ametikohtade spetsiifikast. Heakorrateenused hõlmavad hoonete ja territooriumide väliskeskkonna ning siseruumide puhastamist ja korrashoidu. Valdkonna teenuste kvaliteedist sõltuvad otseselt inimeste heaolu, tervis ja töövõime. OSKA uuringuraporti „Tulevikuvaade tööjõuvajadusele: kinnisvarateenused“⁷ (2025) kohaselt töötab heakorrateenustes ligikaudu 30 000 inimest ning tööjõuvajadus püsib stabiilsena, kuid kasvab vajadus spetsialistide järele, kes valdavad kaasaegseid tehnoloogiaid, digitaalseid töökorraldusvahendeid ja robotlahendusi. Õppekava suunad ja spetsialiseerumised on välja töötatud koostöös valdkonna kutse andjate esindajatega, et tagada lõpetajate konkurentsivõime ning vastavus sektori arengutrendidele.

Õppesisu koostamise aluseks on lisaks OSKA uuringuraportitele ja kinnisvara korrashoiu valdkonna teenusestandarditele (EVS 807:2024, EVS 914:2020) ka 4.taseme kutsestandardites puhastusteenindaja-juhendaja ja kinnisvarahooldaja kirjeldatud kompetentsusnõuded ning erinevate puhastusteeninduse ja kinnisvara korrashoiu valdkonna õppekavade rakendamise kogemused. Täiendava sisendi saamiseks kaasati arendusprotsessis ka kinnisvara korrashoiu, hotellide ja tervishoiuasutuste spetsialiste, et tagada õppekavaga omandatavate kompetentside kooskõla sektori tegelike vajadustega.

Õppekava lõpetajad leiavad rakendust nii sise- kui välisruumide heakorra ja korrashoiuteenuste valdkonnas, sealhulgas majutusasutustes ja teenindusettevõtetes. Kutsealane ettevalmistus annab neile selge konkurentsieelise sektoris, kus väljaõpe toimub sageli tööandja sisekoolitusena. Lõpetajatel on võimalik õpinguid jätkata kõrgemal kutsetasemel aga ka kõrghariduse tasemel nii Tallinna Tehnikakõrgkoolis kui Taltechis.

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks kutseõpetajatele olid Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liidu ja Puhastusteeninduse valdkonna kutsekomisjonid.

Kaubanduse õppekava (muudetava määruse lisa 20) on kaubanduserialade riikliku õppekava edasiarendus. Hetkel on teeninduse valdkonnas põhihariduse järgse õppe võimaluste valik väga kesine. Kuigi müüjaid õpetatakse, on väljaõpe kitsalt ühe kutse põhine. OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: kaubandus, rentimine ja parandus“ (2018) kohaselt vajab tööturg pigem mitmekülgsete oskustega töötajaid, kellel on müügi- ja paranduste lisaks ka head suhtlemisoskused sh keeleoskus nii kõnes kui kirjas. Kaubanduses sulanduvad üha enam hulgi- ja jaekaubandus ning eri müügikanalid, sest konkurents sunnib ettevõtteid toimima tervikliku süsteemina. Rutiinsed ostuprotsessid liiguvad digikanalitesse, samal ajal kui klienditeenindaja roll muutub nõustajaks, kes loob lisaväärtust. Kaubanduse valdkonna väljakutse on parendada ostukeskkonna ja ostukogemuse kvaliteeti.

⁵ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/masina-metalli-elektroonikatootus>

⁶ <https://worldskills.org/skills/id/228/>

⁷ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/kinnisvarateenused>

Uus kutsekeskhariduse õppekava on loodud vastamaks eeltoodud vajadustele ning tööandjate ootustele, võimaldades õpilasel omandada laiapõhjalised eriala kompetentsid erinevate ülesannete täitmiseks jae- ja hulgikaubanduse valdkonnas seades esiplaanile tarbijakäitumise tundmise ja müügi – ning turundustulemustega seotud tegevused. Õppekava struktuuri kavandamisel ja moodulite kirjeldamisel tehti koostööd kaubanduse valdkonna erialade kutseandja ja Eesti Kaupmeeste Liiduga.

Õppekava koostamisel on arvestatud OSKA uuringuraportis toodud ettepanekuid ning tööandjalt, kutse- ka erialaliitudelt täiendavalt kogutud sisendit. Jaekaubanduse suuna põhiõpingute kirjeldamisel on aluseks 4.taseme kutsestandardis klienditeenindaja kaubanduses esitatud kompetentsusnõuded, mida hulgimüügi suunal on täiendatud laotöötaja, tase 4 hulgimüüdiialaste oskustega. Klientide nõustamise ja ostuprotsesside assisteerimine moodulite koostamisel on arvestatud 5.taseme kutsestandardites müügikorraldaja ja müügiesindaja esitatud kutseoskusaluste nõudeid.

Õppe lõpetaja omandanud mitmekülgsed oskused võimaldavad töötada erinevatel kaubanduse valdkonna ametialadel. Võimalikud karjääriteed on liikumine vahetuse vanemaks, müügikorraldajaks, kaupluse juhatajaks, kategooriajuhiks või valdkonna keskastmejuhiks. Jaekaubandusest liigutakse sageli edasi erinevatele hulgikaubanduse ametikohtadele, näiteks müügiesindajaks.

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks kutseõpetajatele olid COOP Eesti AS Harju Tarbijate Ühistu, Prisma Peremarket AS, Selver AS, Infotark AS (Büroomaailm).

Kunsti ja ruumilooma õppekava (muudetava määruse lisa 21) on uuenduslik õppekava, mille eesmärgiks on luua kindel alus õpingute jätkamiseks kõrghariduse tasemel. Õppekava koostamisel on arvestatud OSKA uuringuraportites „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: kultuur ja loometegevus: audiovisuaalvaldkond, sõna ja keel, turundus ja kommunikatsioon, disain ja kunst, trükitööstus“ (2019) ning „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: ehitus“ (2024)⁸ tehtud ettepanekuid ja järeldusi. Õppekava fookuse täpsustamiseks intervjueriti ca 30 erinevat kunsti ja ruumilooma valdkonna spetsialisti.

Õppekava ühendab kunstilise ja ruumilise mõtlemise, pakkudes õppijatele võimalust mõtestada ja kujundada meid ümbritsevat elukeskkonda. Ka õppekava nimetus rõhutab interdistsiplinaarsust ja kahe valdkonna koostööd. Õppekava võimaldab omandada süvendatud teadmisi nii kunsti- kui ruumilooma suunal. Kunstisuunal keskendutakse sellele, kuidas kasutada kunsti ühiskondlike ja kultuuriliste küsimuste avamiseks ja lahendamiseks, õpingute jätkamiseks Eesti Kunstiakadeemias või Kõrgemas Kunstikoolis Pallas. Eestis ei ole seni olnud laiapõhjalist kunstile suunatud kutsekeskhariduse õppekava, mistõttu on see suund nii sisult kui vormilt uuenduslik. Kunstisuuna lõpetajad leiavad rakendust loomeettevõtjana, kunstnikuna, näituste korraldaja-kuraatorina, projektijuhina, loomeprojektide koordinaatorina või kultuurisündmuste korraldajana.

Ruumilooma suunaoskuspõhised moodulid võimaldavad arendada ruumilist mõtlemist, teadmisi ruumiprotsessidest ning projekteerimise baasoskusi, sh tehniliste jooniste koostamisest ja kaasaegsete modelleerimis- ning visualiseerimistööriistade kasutamisest. Õpinguid saab jätkata arhitektuuri, sisearhitektuuri, maastikuarhitektuuri, linnaplaneerimise ja ehitusinseneeria erialadel. Ruumilooma alane haridus loob õppijale valmisoleku panustada ruumiotsuste tegemisse nii kodaniku, ametniku, eksperdi kui spetsialistina.

---

⁸ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/ehitus>

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks kutseõpetajatele olid Eesti Disainikeskus, Eesti Arhitektide Liit, Eesti Kunstnike Liit, Tartu Loomemajanduskeskus, Arhitektuurikool, Eesti Kunstiakadeemia. Õppekava rakendamisel on kavas teha koostööd lisaks eeltoodud kutse- ja erialaühendustele ka Eesti Maastikuarhitektide Liidu ja Eesti Sisearhitektide Liiduga.

Õppekava nimetus lähtub õppekava koostajate ettepanekust ja kajastab õppe laiapõhjalisust. Nimetus on läbi arutatud disainivaldkonna teminite loojate töörühmaga.

Käsitöötehnoloogia õppekava (uudetava määruse lisa 22) on käsitöö erialade riikliku õppekava edasiarendus, mille koostamise vajadus tõukub OSKA uuringuraportist „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele – kultuur ja loometegevus I: etenduskunstid, käsitöö, museoloogia, muusika, raamatukogundus, sport“ järeldustest. OSKA uuring sedastab käsitöö- ja loomeettevõtluse kasvavat rolli regionaalarengus, turismis ja kultuuripärandi hoidmisel ning rõhutab vajadust kombineeritud käsitöö-, disaini- ja ettevõtluspädevuste järele. Loodud õppekava ühendab traditsioonilised käsitöötehnikad kaasaegsete materjalide, tehnoloogiate ja kestliku tarbimise põhimõtetega. Õppekava läbinu omandab ettevalmistuse kultuuripärandi säilitamiseks ja uuendamiseks ning oskused kohandada traditsioonilisi käsitöötehnikaid tänapäevaste lahendustega.

Õppekava koostamisel on aluseks võetud käsitöövaldkonna 4. taseme kutsestandardid sepp, keraamik, klaasipuhuja assistent, nahkkäsitöö valmistaja, puu- ja tekstiilkäsitööline ning rahvusvaheliste kutsemeistrivõistluste *WorldSkills* kvaliteedistandard „Jewellery“⁹.

Õppekava lõpetajad leiavad rakendust käsitööettevõtetes, kultuuripärandi säilitamisega tegelevates organisatsioonides või eraettevõtjana ise endale töökohta luues. Õppekava loob head eeldused õpingute jätkamiseks kõrgkoolides, nt Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Kunstiakadeemia või Kõrgem Kunstikool Pallas, disaini ja kultuuripärandi suunal või nt Taltechis materjalitehnoloogia õppekaval.

Õppekava väljatöötamine toimus koostöös Raplamaa Rakendusliku Kolledži, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli, Viljandi Kutseõppekeskuse ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga. Arendusprotsessi olid kaasatud valdkonna eksperdid ja tööandjate esindajad Eesti Käsitöö Liidust, valdkonna kutsekomisjonist ja Eesti Kunstiakadeemiast.

Mehitamata sõidukite tehnoloogia õppekava (muudetava määruse lisa 23) on uuenduslik interdistsiplinaarne kutsekeskharidusõppe õppekava, mis võimaldab omandada teadmised ja oskused nii maismaal, õhus kui vees kasutatavate isejuhtivate ehk mehitamata sõidukite ehk droonide valmistamiseks, hoolduseks ja kasutamiseks. Õppekava on vajalik, sest pakub väljaõppe võimalusi kiiresti kasvavas tehnoloogiavaldkonnas. OSKA raportid ja erinevad uuringud toovad esile, et droonide kasutus erinevates majandussektorites kasvab hinnanguliselt 15% aastas ning samas mahus kasvab ka tööjõuvajadus. Ettevõtted ootavad töötajaid, kes suudavad droonide abil andmeid koguda, analüüsida ja rakendada neid tööprotsesside tõhustamisel seda nii logistikas, põllumajanduses, ehituses, metsanduses ja mujal.

Õpe on uuenduslik ühendades endas IT-, robotika-, mehhatroonika-, elektroonika- ja andmeanalüütika kompetentse. Droonide kasutamine eeldab põhjalikke teadmisi nii sensoritest, navigatsioonist kui ka rahvusvahelistest ohutus- ja küberturvalisuse nõuetest. Pikemas perspektiivis toetab õpe uute teenuste ja ärimudelite kujunemist, nagu autonoomne seire, 3D-kaardistamine, täppisviljelus ja nutikas logistika, aidates seeläbi kaasa majanduse innovatsioonile.

---

⁹ https://worldskills.org/what/projects/wsos/2024/events/579/skills/1681/?utm_source=chatgpt.com
tandards - Jewellery

Lõpetajad on võimelised lahendama tehnilisi rikkeid, teostama hooldust ning kasutama professionaalselt navigatsiooni-, side- ja sensorisüsteeme, hindama ja juhtima nii operatsioonilisi kui ka küberturvariske ning töötama vastavalt vajadusele nii tehniku kui ka operaatorina. Selline pädevuste kombinatsioon tagab tööturul väga laiapõhjalise rakendusvõimaluse, mis on eriti olulised praeguses julgeolekupoliitilises olukorras. Omandatud oskused võimaldavad lõpetajatel töötada droonide tootmise ja hooldusega tegelevates ettevõtetes, geodeesia ja kaardistamise valdkonnas ning pääste- ja julgeoleku valdkonnas. Lisaks on võimalik spetsialiseeruda autonoomsete süsteemide arendusele või pakkuda droonifotograafia ja -videograafia teenuseid. Samuti on lõpetajatel head väljavaated töötamiseks kaitsetööstuses ja riigikaitstes, kus droonipõhiste süsteemide osakaal kasvab pidevalt.

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks kutseõpetajatele olid tööandjate ja erialaorganisatsioonide esindajad mehhatroonika, IT- ja droonitehnoloogia valdkonnast, sealhulgas Milrem Robotics, Transpordiamet ning Eesti Geodeetide Ühing. Õppekava väljatöötamisse andsid väärtuslikku sisendit Kaitseväge, Kaitsealiidu Kool ja Threod Systems.

Merenduse õppekava (muudetava määruse lisa 24) on Eestis ainus merenduse valdkonnas kutsekeskhariduse omandamist võimaldav õppekava. Tegemist on kahe seni kehtinud õppekava „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ ja „750kW ja suurema peamasinat efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik“ edasiarendusega vastavalt kutsekeskhariduse õppekava uuele mudelile. Eesti merendussektor peab vastama rahvusvahelistele nõuetele, mis seavad töötajatele kõrged kompetentsinõuded. Rahvusvaheline praktika, sh *International Maritime Organization*¹⁰ IMO seisukohad, rõhutavad, et kvaliteetne merendusharidus on ohutu ja tõhusa laeva- ning kaubaveo alus. Kaasaegne laevandus eeldab keerukate navigatsiooni-, automaatika-, propulssiooni- ja küberturvasüsteemide tundmist, mistõttu on vajalik süsteemne ja ajakohane merendusharidus. Merenduse erialade, nagu laevajuhtimise ja laeva jõuseadmete ja mehhanismide hooldamise õpetamine on Eesti kontekstis eriti oluline, kuna riigi kauba- ja reisivedu, sadamate areng ning logistikasektor toetuvad kvalifitseeritud spetsialistidele. Nende spetsialistide puudus mõjutaks otseselt ettevõtete konkurentsivõimet, meresõiduohutust ja tarneahelate toimivust. Eeltoodu oli lähtekohaks ka merenduserialade kutsekeskharidusõppe õppekava ajakohastamisel.

Õppekava koostamisel arvestati valdkonda reguleerivates õigusaktides nagu meresõiduohutuse seadus, meretöö seadus ja nende alamaktides esitatud nõudeid laevapere liikmete koolitusele. Õppekava moodulite koostamisel on aluseks võetus Vabariigi Valitsuse 20.juuni 2013 määrus nr 96 „Laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded ning diplomeerimise kord“, Meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvaheline konventsioon, 1978, „Meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse (STCW) koodeks“ jaotised A-II/1, A-II/3, A-III/1 ja B-III/1; IMO mudelkursused, OSKA uuringuraport¹¹, „Meremajanduse valge raamat 2022- 2035“¹² ning *Baltic and International Maritime Council (BIMCO)* tööjõuvajaduse raport (2021)¹³.

Ajakohastatud õppekava toetab spetsialistide järelkasvu ja kogu sektori jätkusuutlikkust. Lõpetajatel on laiad töövõimalused Eesti lipu all sõitvatel laevadel, sadamates, merelogistikas ja rahvusvahelistes laevandusettevõtetes. Sellega tugevdatakse Eesti merenduse positsiooni, tagatakse vajalik kompetentsibaas ning toetatakse riigi majanduslikku arengut. Õppekava kavandamisel lähtuti ka rahvusvahelisest praktikast nt Soome *Novia University of Applied Sciences* merendusõppekavadest. Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks

¹⁰ imo.org+2ResearchGate+2

¹¹ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/transport#ptk-2>

¹² <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2023-07/Meremajanduse%20valge%20raamat%202022-2035.pdf> (lk 20- 21, 44- 48)

¹³ <https://www.bimco.org/products/publications/titles/seafarer-workforce-report/>

kutseõpetajatele olid Eesti Kalurite Liit, Eesti Kül maliit ning erinevate laevaettevõtete esindajad ja Eesti Merekooli vilistlaskogu juhatus.

Metsanduse õppekava (muudetava määruse lisa 25) on valminud nelja olemasoleva kutsekeskhariduse õppekava baasil. Õppekava eesmärk on tagada pädevate oskustööliste ja masinate operaatorite järelkasv metsanduse valdkonnas, kus OSKA prognooside järgi suureneb lähiaastatel vajadus nii harvesteri- ja forvarderioperaatorite kui ka teiste metsandusspetsialistide järele. Õppekavaga nähakse ette 2 suunavalikut: metsa majandamise ja arboristika suund, kus on võimalik spetsialiseeruda metsa majandamisele või arboristikale ning metsamasinate juhtimise suund, kus on võimalik spetsialiseeruda metsamaterjali kokkuveole forvarderiga või raietöödele harvesteriga.

Õppekava koostamisel on arvestatud kõigi peamiste metsandusvaldkonna kutsestandarditega nagu metsatööline, raietööline, metsur, arborist, harvesterioperaator, forvarderioperaator ja osaliselt ka taksaator. Õppesisu kujundamisel tugineti lisaks OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: metsandus ja puidutööstus“ (2023) toodud ettepanekutele ja järeldustele ning riiklikele roheoskuste arendamise põhimõtetele, mis on sõnastatud Haridus- ja Noorteameti ning Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel 2023.–2026. aastani rakendatava meetme „Roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks“ roheoskuste arendamise programmis.

Õppekava lõpetajad on metsanduslike baasteadmistega oskustöötajad, kes leiavad rakendust üle Eesti: maapiirkondades metsa majandamise ja hooldusega seotud ametites ning linnades eelkõige arboristika ja metsamasinate hoolduse valdkonnas. Ühtlustatud baasteadmised toetavad kiiret ümberõpet ja paindlikku liikumist nii erinevate kutsetasemete vahel kui loovad eeldused jätkata õpinguid kõrgkoolis metsandusega seotud erialadel.

Õppekava arendamine toimus koostöös Luua Metsanduskooli, metsanduse kutsekomisjoni ja metsanduse valdkonna tööandjate esindusorganisatsioonide - Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liidu, Eesti Erametsaliidu, Riigimetsa Majandamise Keskuse ning Eesti Arboristide Ühingu.

Mootorsõidukite remonditehnoloogia õppekava (muudetava määruse lisa 26) on autoerialade riikliku õppekava edasiarendus. Tehnoloogia areng mõjutab otseselt ja laiaulatuslikult autotehnika valdkonda. Tänapäevased mootorsõidukid sisaldavad üha rohkem andureid, sensoreid, elektroonikasüsteeme, tarkvaralahendusi jms. OSKA uuringuraporti „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: masina-, metalli- ja elektroonikatööstus; mootorsõidukite hooldus ja remont“¹⁴ (2023) kohaselt, kasvab vajadus interdistsiplinaarsete teadmiste ja oskuste järele, sh teadmised automaatikast, elektrist, elektroonikast, diagnostikasüsteemidest, hüdraulikast. Samas on endiselt tähtsad ajas muutumatud tehnilised oskused ja teadmised mehaanikast. Laiapõhjaline ettevalmistus, baasteadmised valdkonnast ning mitmekülgsed praktilised oskused võimaldavad töötajatel lihtsamini liikuda ühelt tööloigult teisele. Koostatud õppekava modulaarne ja oskutepõhine ülesehitus eeltoodut ka võimaldab.

Õppekava koostamisel on arvestatud mootorsõidukite hoolduse ja remondi kutseala 4.taseme kutsestandarditega mootorsõidukitehnik autoplekksepp automaaler, kuid õppekavasse on lõimitud kompetentse ka 5.taseme kutsestandarditest autokeretehnik ja mootorsõidukidiagnostik. Täiendavat sisendit on saadud rahvusvahelise, Euroopa kutsehariduse tippkeskuse projekti AutoCoVE 2.0¹⁵ valdkonnaanalüüsid, mis kinnitavad rohesõidukite ja digitaalse teeninduskorralduse kompetentside kiiret arenguvajadust.

Õppekava lõpetajad saavad töötada laias valikus ametikohtadel: autotehniku, diagnostiku, keretehniku, värvitehniku, remondispetsialisti, tehnoulevaatuse assistendi, kliimaseadmete käitleja, remonditööde planeerija ning järelturuteenuste või klienditoe spetsialistina. Õppekava

¹⁴ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/masina-metalli-elektroonikatootus#materjalid>

¹⁵ <https://www.autocove.eu/>

läbimine loob head eeldused õpingute jätkamiseks tehnikaaladel nii Tallinna Tehnikakõrgkoolis kui Taltechis.

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks AUTO CoVE 2.0 konsortsiumi kuuluvatele õppeasutustele olid mitmed juhtivad valdkonna ettevõtted, nende hulgas Toyota Baltic AS, City Motors AS, Müügiekspert OÜ, Dataliner OÜ, HL Auto OÜ ja Inchcape Motors, kelle praktiline ja sisuline tagasiside aitab tagada õppekava vastavust töömaailma vajadustele.

Professionaalse aianduse ja loodushoiu õppekava (muudetava määruse lisa 27) on aianduse õppekavarühma kuuluvate aedniku, maastikuehitaja ja floristi kutsekeskhariduse õppekavade edasiarendus arvestades kutsekeskhariduse õppekava uut mudelit. Koostatud õppekava seob aianduse tehnilised oskused ökosüsteemiteenuste ning elurikkuse hoidmise põhimõtetega. Õpe võimaldab ette valmistada keskkonnateadlikke aiandusvaldkonna oskustöötajaid, kes leiavad rakendust aiandustootmises, aianduskeskustes, puukoolides, lillekasvatuse- ja sisehaljastusettevõtetes, maastikuehituses, kinnisvarahoolduses ning rohevaldkonnas, samuti mikroettevõtjana. Maastikuehituslike oskustega väliruumi rajajad on oluliseks partneriks ka ehitusvaldkonna allhangete teostajatele.

Õppekava loob tugeva aluse õpingute jätkamiseks järgmisel kutse- või haridustasemel nii loodusainetes kui aiandusvaldkonnas näiteks Eesti Maaülikoolis või ka Tartu Ülikoolis.

Õppesisu koostamisel on lähtutud aedniku, maastikuehitaja ja floristi 4.taseme kutsestandardites toodud kutseoskuskõuetest, arvestatud on OSKA uuringuraportis „Töö ja oskused 2035“¹⁶ (2025) ning kestlikkuspädevuste raamistikkus *GreenComp*¹⁷ käsitletud trende. Sisendi saamiseks töötati läbi Kliimaministeeriumi poolt 2023 aastal läbiviidud „Õpilaste keskkonnateadlikkuse pilootuuringu aruanne“¹⁸ ning Eesti Keskkonnanstrateegia aastani 2030¹⁹. Õppekava struktuuri kujundamisel ja moodulite kirjeldamisel tugineti tööandjate esindusorganisatsioonide – Eesti Aiandusliidu ja Eesti Maastikuehitajate Liidu – sisendile. Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel lisaks kutseõpetajatele olid Eesti Maaülikool, Yebisu OÜ, Aia- ja Maastikukujunduse OÜ, DecoTuul OÜ ja Masha OÜ.

Puittoodete tehnoloogia õppekava (muudetava määruse lisa 28) on puidutehnoloogia riikliku õppekava edasiarendus. Vastavalt kutsekeskhariduse uuele õppekava mudelile võimaldab antud õppekava läbi suunavalikute ja spetsialiseerumiste senisest laiapõhjalisemat ettevalmistust puittoodete valmistamise alal. Valida saab kahe suuna vahel, millest esimene on puidu masintöötlemise suund, kus keskendutakse CNC puidutöötlemiskeskuse programmi loomisele ja pingi kasutamisele ning puidutöötlemispinkidel töötamisele. Teine on puittoodete valmistamise suund, kus on võimalik spetsialiseeruda puidust ja puidupõhistest materjalidest mööbli valmistamisele, valmistamisele ja pehme mööbli valmistamisele. Õppe käigus omandatakse ka ettevõtluse alustamiseks vajalikud baasteadmised. Seega on lõpetajad potentsiaalsed ettevõtjad puiduvaldkonnas.

Õppesisu koostamisel on arvestatud OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: metsandus ja puidutööstus“²⁰ (2023) toodud ettepanekuid. Oskustööliste on järjest enam oluline oskuste laiapõhjalisus. Rotatsioonivõimalus ja võimalus õppida töötamisega paralleelselt ümber näiteks pingioperaatoriks või ka tiseriks lisab tööalast paindlikkust. Mitmekülgsete oskuste omandamine ja eri tööloikude valdamine võimaldavad töötajatele tööalast vaheldust, paindlikumat tööaja korraldust ning järjest sagedamini ka kõrgemat palka.

¹⁶ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/assets/pdf/too-ja-oskused-2035.pdf-2035.pdf>

¹⁷ <https://op.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/bc83061d-74ec-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-et>

¹⁸ https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2024-03/2023%20C3%95pilaste%20keskkonnateadlikkuse%20piloottuuring_lisaga.pdf

¹⁹ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/0000/1279/3848/12793882.pdf>

²⁰ <https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/metsandus-puidutoostus>

Aluseks on võetud ka puiduvaldkonna 4.taseme kutsestandardid CNC puidutöötlemiskeskuse operaator, tiser ja pehme mööbli valmistaja. Arvestanud on senise kutsekeskhariduse õppekava rakendamise kogemusi aga ka pratikaettevõtete eripärast tulenevaid ootusi ja vajadusi.

Peamised koostööpartnerid õppekava struktuuri väljatöötamisel ning moodulite koostamisel lisaks kutseõpetajatele olid Eesti Mööblitootjate Liit, Helland Baltic OÜ ja Werno AS.

Põllumajandus ja veterinaaria õppekava (muudetava määruse lisa 29) on põllumajanduserialade riikliku õppekava edasiarendus. Õppekava võimaldab ettevalmistada teadlikke, vastutustundlikke ja koostöövõimelisi noori, kellel on terviklik arusaam kaasaegsest põllumajandusest, loomakasvatusest ja veterinaari tööst. Õppekava ajakohastamisel on arvestatud põllumajandusvaldkonna kutsestandardites taimekasvataja, loomakasvatustöötaja hobuhooldaja, loomaarsti assistent toodud kompetentsusnõudeid. Samuti OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: põllumajandus ja toiduainetetööstus“ (2023) toodud ettepanekuid ja järeldusi, mis rõhutavad jätkusuutlikke tootmisviise, tehnoloogia rolli suurenemist põllumajanduses, loomade heaolu olulisust ja tööjõu asendumise vajadust noorte spetsialistidega. Õppekava aitab kujundada õppijast mitmekülgse maaelu spetsialisti, kes mõistab tootmisahela terviklikkust ja suudab tegutseda nii väiketootmises, suurfarmides kui veterinaaripraksistes.

Õppija saab tööturul rakendada põllumajandustöötajana taimekasvatuse-, loomakasvatuse või segapõllumajanduse ettevõtetes. Hobuhooldajana hobumajanduse ettevõtetes, hobusekasvandustes, sporthobuste tallides, ratsakoolides, ratsakeskustes, hobuturismi ettevõttes jne. Loomaarsti assistendina väikeloomakliinikutes, farmides, tallides, produktiivloomade tootmisettevõtetes, loomade varjupaikades, loomaaias, looma hoiuteenuste ettevõtetes ning klienditeenindajana, lemmikloomapoodides, söödamüügi ettevõtetes, groomingu salongides. Lõpetajad on valmis jätkama õpinguid kõrgematel kutse- ja haridustasemetel, põllumajanduserialadel või loomaarstiõppes. Õppekava loob tugeva aluse ettevõtlikkuseks ning kestliku, uuendusmeelse maaelu arengusse panustamiseks.

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel olid Järvamaa Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, MTÜ Eesti Noortalunikud, Eesti Linnukasvatajate Selts, Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu, Eesti Lihaveisekasvatajate Selts, Eesti Ratsaspordi Liit, Eesti Sporthobuste Kasvatajate Selts, Eesti Hobusekasvatajate Selts, Eesti Veterinaarassistendite Ühing ja Eesti Loomaarstide Koda.

Riigikaitse õppekava (muudetava määruse lisa 30) on uus kutsekeskhariduse õppekava, mis onloodud tihedas koostöös Kaitseväe, Kaitseressursside Ameti ja teiste riigikaitsevaldkonna partneritega. Õppekavas pakutavad suunavalikud ja spetsialiseerumised lähtuvad otseselt Kaitseväe lahingutoetusteenuste tegelikust ülesehitusest: tehnika suunal keskendutakse ravisõidukite ja eritehnika kasutamisele ja hooldusele, logistika suunal laondus- ja veokorraldusele (sh ADR-vedude korraldamine, ning infrastruktuuri suunal universaalsetele oskustele, mis on vajalikud erinevates väeosades tegutsemiseks).

Õppekava moodulid on koostatud Kaitseväe vajadustest lähtuvalt. Õppekeskkonnas omandatakse baasteadmised ja oskused, millele kaitseväeteenistuses lisandub militaarne ja väliolukordades tegutsemist toetav väljaõpe. Läbivaks osaks on füüsilise ja vaimse vastupidavuse arendamine, mis valmistab õppijaid ette realistlikeks töö- ja kriisiolukordadeks. Õppekava tugevuseks on praktilise väljaõppe sidumine kaitseväeteenistusega, mis toetab Eesti kaitsevõime kasvu ja annab õppuritele reaalse kogemuse riigikaitsest.

Lõpetajad on valmis töötama tehnik-operaatoritena nii tsiviil- kui riigikaitse süsteemis ning nende ettevalmistus võimaldab jätkata õpinguid nii Kaitseväe kui Sisekaitse Akadeemias.

Õppekava ülesehitus toetab õppijate kujunemist tehniliselt pädevateks spetsialistideks – järkjärgult liigutakse baasteadmistest mehhaanika, elektri ja logistika süvendatud erialaste oskusteni, rõhutades ohutust, keskkonnateadlikkust ja meeskonnatööd. Õppekava loomisel on lähtutud Eesti julgeolekupoliitika suundadest ja Riigikaitse arengukavast 2022–2031 ning arvestatud OSKA transpordi-, logistika- ja mootorsõidukite hoolduse ja remondi valdkonna uuringuraportites toodud ettepanekuid ja järeldusi.

Praktika ja kaitseväeteenistuse läbimise ühildamine toetab Eesti Vabariigi kaitsevõime tõusu eelkõige läbi õppijate saadava praktilise kogemuse. Enamus õppekava läbinud õppijatest arendab pärast reservi arvamist ennast edasi valdkonnas või erialal, mis on riigikaitse planeerimisel talle määratud

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel olid Järvamaa Kutsehariduskeskus, Kaitseväe Pioneer- ja Logistikapataljoni ajateenijate erialase ettevalmistuse üksuste töötajad, Kaitseressursside Amet ning MTÜ Riigikaitse Rügement esindajad.

Sotsiaaltöö ja -teenuste õppekava (muudetava määruse lisa 31) on loodud kutsekeskhariduse tasemeõppeks esmakordselt. Õppekava unikaalsus seisneb võimaluses suunata noori sotsiaalvaldkonna ametitesse kohe põhihariduse omandamise järel. Õppekava võimaldab omandada kompetentse nii sotsiaalhoolekande kui sotsiaaltöö assistendi suunal. Sotsiaalhoolekande suunal on võimalik spetsialiseeruda toevajadusega isikute igapäevatoimingute, töö- ja huvitegevuste juhendamisele või abivajaja hooldamisele, võimaldades ettevalmistust just nende kvalifikatsioonide osas, mille järele tööandjatel on kasvav vajadus. Õppekava on loodud koostöös tööandjate, kutseorganisatsioonide ja ministeeriumidega tagades, et õpiväljundid ja moodulid vastavad reaalsele kompetentsivajadusele.

Õppesisu kujundamisel on arvestatud 4.taseme kutsestandardites hooldustöötaja ja sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist toodud kompetentsusnõudeid ning OSKA uuringuraportis „Tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadusele: sotsiaaltöö“ (2021) esitatud järeldusi ja ettepanekuid. Õppekava vastab selgelt OSKA kirjeldatud tulevikusuundadele ning toetab valdkonna tööjõu vajaduse rahuldamist just noorte spetsialistide lisandumise näol.

Õppe lõpetanutel on võimalik rakendada erihoolekandes, hooldekodudes, koduteenustes, päevakeskustes ja kohalike omavalitsuste sotsiaalosakondades. Tegevusjuhendajad saavad töötada nii erivajadustega täiskasvanute kui lastega; hooldustöötajad koduhoolduses, hoolekande- ja tervishoiuasutustes; sotsiaaltöö assistendid KOV-i ja sotsiaalasutuste tugirollides (juhtumikorralduse abi, registratuur, teenindus, dokumendihaldus, projektitugi).

Õppekava loomisel tegid sisulist koostööd kõik sotsiaalvaldkonna kutseõpet pakkuvad Eesti kutseõppeasutused ning Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkool. Valdkondlikku ekspertiisi panustasid Eesti Tegevusjuhendajate Liit, AS Hoolekandeteenused, Eesti Õdede Liit, Lääne-Nigula hooldekodu, Põhja-Pärnumaa ja Haapsalu KOV-id ning Sotsiaalministeeriumi esindajad. Tööandjate esindusorganisatsioonidena olid õppekava struktuuri ja moodulite koostamisse kaasatud Eesti Tegevusjuhendajate Liit, Eesti Õdede Liit, Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit ja Eesti Hoolekandetasutuste Liit.

Spordi õppekava (muudetava määruse lisa 32) on loodud kutsekeskhariduse tasemeõppeks esmakordselt. Õppekava eesmärgiks on toetada noorte sportlaste terviklikku arengut ning valmistada neid ette tegutsemiseks nii spordis kui laiemalt ühiskonnas. Õppekavas on ühendatud tippspordi treeningprotsess, üldharidusõpingud ja väärtuspõhine kasvatus, eesmärgiga kujundada teadlikud, vastutustundlikud ja koostööoskustega noored, kes suudavad jätkusuutlikult panustada spordivaldkonda. Kultuuriministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös valminud liikumisharrastuse tegevuskava 2023-

2026 kohaselt on Eesti spordipoliitika üheks eesmärgiks, et valdav osa inimestest eri vanuserühmades liigub ja spordib. OSKA uuringuraport toob arengukohana välja vajaduse muuta kutsealane väljaõpe kõigile treeneri kutsest huvitatutele kättesaadavaks. Neid vajadusi uue õppekavaga ka adresseeritakse.

Õppekava väärtus seisneb noorte tippsportlaste mitmekülgses arendamises: õppijad õpivad juhtima oma teadlikult treeningprotsessi sh treeningutest taastumist, toitumist, psühholoogilist ettevalmistust ning t iseseisvat ja vastutustundliku tegutsemist. Õppe käigus omandatakse ka pädevused, mis võimaldavad neil tegutseda nii abitreeneri, kohtuniku, spordisündmuste korraldaja kui liikumisharrastuse edendajana. Õppesisu koostamisel on lähtutud Eesti spordivaldkonna arengusuundadest ja abitreeneri kutsestandardist. Õppekava arvestab ka kõrgemate kutsetasemetega kompetentse, kohandades need EKR 4 tasemele sobivaks ja luues tugeva aluse edasiseks erialaseks arenguks. Õpe on tihedalt seotud töömaailmaga: koostöö spordiklubide, alaliitude, koolide ja kohalike omavalitsustega annab õppijatele praktilise kogemuse ning võimaluse tegutseda juba õpingute ajal aktiivselt spordi valdkonnas.

Lõpetajad on valmis õpingute jätkamiseks kõrgemal tasemel, sh treeneri erialal, kehalises kasvatuses, tervisevaldkonnas või spordipsühholoogias. Õppekava panustab kogukondade arengusse, kasvatades noori, kes väärtustavad tervislikke eluviise ja spordi rolli ühiskonnas.

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel olid Järvamaa Kutsehariduskeskus, Eesti Jalgpalli Liit, Eesti Olümpiakomitee, Paide Linnameeskond ja Audentese spordigümnaasium.

Tantsu ja liikumise õppekava (muudetava määruse lisa 33) on loodud kutsekeskhariduse tasemeõppeks esmakordselt ja see võimaldab noortel omandada liikumisalane baasharidus, milles ühendatud tantsu, liikumise ja terviseteadlikkuse valdkonnad. OSKA üldproгноos 2022-2031: Ülevaade Eesti tööturu olukorrast, tööjõuvajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest toob välja, et suur osa professionaalsetest tantsijatest on välisriikidest ega adresseeri tantsuvaldkonnas tööjõupuudust. 2024. aastal koostatud OSKA uuringuraporti “Tulevikuvaade tööjõuvajadusele: tervishoid” kohaselt on tervise ja liikumise valdkonnas spetsialistide puudus, tööjõu suurem liikumine tööandjate vahel ja lahkumine erialaselt töölt.

Õppekava eesmärk on luua võimalused liikumist ja terviseteadlikkust väärtustavate noorte loovisikute, liikumisharrastuse edendajate kui ka potentsiaalsete valdkondlike ekspertide kujunemiseks. Õppekavas on kaks suunda: tantsu suund ning liikumisharrastuse ja terviseteadlikkuse suund. Tantsusuuna lõpetajad saavad tegutseda professionaalsetes tantsukompaniides Eestis ja välismaal, projektipõhistes kooslustes loovate interpretidena või jätkata õpinguid haridus-, või kultuurivaldkonnas kvalifikatsiooni omandamiseks erinevatel erialadel. Näiteks Tallinna Ülikoolis koreograafia, integreeritud kunsti ja inimõpetuse õppekavadel, Tartu Ülikoolis etenduskunstide, muusika, kogukonnahariduse ja huvitegevuse valdkonna õppekavadel või Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Liikumisharrastuse ja terviseteadlikkuse suuna lõpetajad saavad töötada mentori toel juhendajana huvikoolides või jätkata õpinguid hariduse- või tervisevaldkonnas kvalifikatsiooni omandamiseks erinevatel õppekavadel näiteks Tallinna Ülikoolis või Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias või ka Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis terviseedenduse ja tervisekaitse spetsialisti õppekavadel.

Õppekava koostamisel on arvestatud valdkonna organisatsioonide ja tööandjate tagasisidega. Tantsukunsti suuna põhiõpingute sturktuuri ja kirjelduste väljatöötamisel juhinduti Eesti Tantsuhuvihariduse Liidu kvaliteetse tantsuhariduse põhimõtetest (ETHL, 2021) ja 4.taseme kutsestandardis tantsuspetsialist kirjeldatud kompetentsusnõuetest. Sisendi samiseks töötati läbi ka rida materjale välisriikidest: *Vocational Qualification in Dance* (Finland, 2010), *Periodization: A Framework for Dance Training* (ArtEZ & Codarts, 2023) ja *DANCEchARTS: A Framework for Dance Education Today* (Natalie Gordon, Boeklyn, 2022). Liikumisharrastuse ja terviseteadlikkuse suuna põhiõpingute väljatöötamisel saadi sisendit 4.taseme

kutsestandardist nooremtreener, aga ka Euroopa juhtiva fitnesshariduse koolitaja *Fitness Academy Europe* standarditest²¹, mis vastavavad EKR 4.tasemele näiteks *Active Ageing Trainer, Strength and Conditioning Coach* ning Euroopa tantsuhariduse võrgustiku *European Dance Development Network* publitseeritud uuringust “*Practices of Care and Wellbeing in Contemporary Dance: Evidence from the Field.*”²² (European Dance Network, Monica Gillette, 2024).

Peamised koostööpartnerid õppekava koostamisel on olnud Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Eesti Tegevusterapeutide Liit, Tartu Kunstikool, SA Teater Vanemuine.

Väikelaevade ehitustehnoloogia (muudetava määruse lisa 34) on väikelaevaehituse kutsekeskhariduse õppekava edasiarendus vastavalt uuele kutsekeskhariduse õppekava mudelile. Õppekava eesmärk on koolitada spetsialiste, kellel on nii vajalikud teoreetilised teadmised kui ka praktilised oskused väikelaevade so 2,5–24 meetri pikkuste veesõidukite, sealhulgas kaatrite, jahtide ning alla 12-meetrise töö- ja ärielaevade ehituse valdkonnas. Õppekava sisaldab kahte spetsialiseerumist vastavalt komposiitmaterjalist väikelaevade ehitamisele ning metallmaterjalist väikelaevade ehitamisele. Õppekava aluseks on 4.taseme kutsestandardites metallväikelaeva ehitaja ja komposiitväikelaeva ehitaja toodud kompetentsusnõuded. Metallväikelaeva ehituse suunal keskendutakse väikelaevade teras- ja alumiiniumkonstruktsioonide valmistamisele, keevitamisele, elementide paigaldamisele ning kere ja tekiehitise koostamisele. Komposiitmaterjalist väikelaeva ehituse suunal on võimalik omandada oskused laevakere ja tekikonstruktsioonide valmistamiseks kaasaegsetest komposiitmaterjalidest, sealhulgas vormitöödest, lamineerimisest, detailide viimistlemisest ja sisustuselementide integreerimisest. Mõlemas suunas pööratakse suurt tähelepanu tehnilisele dokumentatsiooni sh jooniste kasutamisoskuse arendamisele, mõõdistamisele, kvaliteedikontrollile, tööohutusele ning veesõidukite süsteemide paigaldamisele.

Õppekava olulisus seisneb selle võimes toetada nii Eesti väikelaevatööstuse jätkusuutlikkust kui ka sektori tehnilist uuenduslikkust. Materjalitehnoloogia, modernsete töövõtete ning kvaliteedi- ja ohutusstandardite põhjalik käsitlemine võimaldab valmistada ette spetsialiste, kes suudavad töötada erinevate materjalide ja tehnoloogiatega ning panustada nii traditsioonilisse käsitööoskustel põhinevasse laevaehitusse kui ka kaasaegsesse tööstuslikku tootmisse. Lõpetajatele omistatav kutse annab võimaluse siseneda tööturule kvalifitseeritud meistrina või jätkata õpinguid meretehnika ja väikelaevaehituse rakenduskõrghariduses.

Õppekava ajakohastamisel olid peamised koostööpartnerid lisaks Kuressaare Ametikoolile ka Tallinna Tehnikaülikooli Kuressaare Kolledž ning Baltic Workboats AS.

Punktiga 4 muudetakse määruse lisa 3, „Ehitustehnoloogia õppekava üldosa, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused“ ja kehtestatakse see uues sõnastuses. Muudatus on vajalik, kuna ehitustehnoloogia õppekavasse lisanduvad kaks uut õppesuunda, milleks on hoone tehnosüsteemide ehituse ja hoolduse suund ning teedeehituse suund. Muudatuse järel on õpilastel võimalik valida õpingute käigus viie, erinevaid ehitusvaldkonna alavaldkondi hõlmava suuna vahel. Hoone tehnosüsteemide ehituse ja hoolduse suuna väljatöötamise aluseks on ehitusvaldkonna kutsestandardid veevärgilukksepp, tase 4 esmane kutse, kütte- ja jahutussüsteemide lukksepp, tase 4 esmane kutse, ventilatsioonilukksepp, tase 4 esmane kutse ning kinnisvarahooldaja, tase 4 spetsialiseerumine hoonete ja krundi rajatiste tehnohooldussüsteemide hooldustööd esitatud kompetentsusnõuded ja kogemused eelpool toodud kutsestandarditele vastavate kutseõppe õppekavade rakendamisel. Teedeehituse suund on edasiarendus teedeehituse kutsekeskhariduse taseme õppekavast. Selle moodulite kirjelduste koostamise aluseks oli 4.taseme kutsestandardis teedeehitaja toodud kompetentsusnõuded ning varasema õppekava rakendamise kogemused.

²¹ <https://fitnessacademyeurope.com/>

²² <https://www.ednetwork.eu/uploads/documents/299/EDNext%20Wellbeing%20Publication%202024.pdf>

Punktiga 5 muudetakse määruse lisa 7, „Logistika ja laokorralduse õppekava üldandmed, põhiõpingute struktuur ja moodulite kirjeldused“ ja kehtestatakse see uues sõnastuses. Muudatusega korrastatakse antud õppekava struktuuri, et õppekavaga pakutav õpe hõlmaks kogu transporditeenuste valkonda alates veoseveo logistika kavandamisest ja laokorraldusest kuni kaubaveo ja sõitjateveo teenuseni. Olemasolvaid põhiõpingute kirjeldusi ei muudeta vaid täiendatakse kaubavedu- ja sõitjatevedu käsitlevate põhiõpingute kirjeldustega.

Punktiga 6 täiendatakse määrust lisadega 16 – 34, milles esitatakse eelpool nimetatud uute kutsekeskhariduse õppekavade üldandmed, põhiõpingute struktuuri ja moodulite kirjeldused.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesolev eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu väljatöötamisel on arvestatud Euroopa Liidu Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta.

4. Määruse mõjud

Määruse kehtestamise suurimad muudatused, mis toovad kaasa mõju nii õpilastele, õppeasutustele kui töötajatele seisnevad õppevõimaluste ja nendega eotud suuna- ja spetsialiseerumisvalikute võimaluste laiendamises, õppekavade mahu suurenemises ja sellega koos ka õppeaja pikenemises, üldharidusõpingute mahu suurenemises ning kutsekeskharidusõppe lõpetamise tingimuste muutuses seniste õppekavadega võrreldes. Eeskätt on mõju hariduse valdkonnale (haridusteenuste kättesaadavus, kvaliteet, korraldus). Samas mõjutab muudatus ka teatud viisil majandust, riigivalitsemist ja riigikaitset.

4.1. Uute kutsekeskhariduse õppekavade kehtestamine

Mõju valdkond: haridus, sh hariduse kättesaadavus, kvaliteet, korraldus.

Sihtrühm: õpilased, potentsiaalsed õppijad, lapsevanemad.

Mõju kirjeldus: Igal õppeaastal alustab kutsekeskhariduse tasemel õpinguid 4000 – 4500 õpilast, kelle jaoks on uuele kutsekeskhariduse mudelile vastavate laiapõhjaliste valkondlike õppekavade väljatöötamine, aga ka uutes valdkondades nagu sport, riigikaitse, sotsiaaltöö, disain õppe võimaldamine avardab oluliselt õppe- ja valikuvõimalusi. Ka potentsiaalsed õppijad ja lapsevanemad, kes olemasolevate kitsalt ühel kutsestandardil põhinevate õppekavade puhul ei kaalunud pärast põhikooli lõppu kutseharidusõppes jätkamist, võivad järjest otsuse kutseharidusõppe kasuks langetada. Õppekavade ülesehitus ja õppesisu toetavad senisest enam üldoskuste ja -pädevuste (sh õpioskus, digipädevus, enesejuhtimine, suhtlemis- ja koostööoskus) kujunemist. Üldharidusõpingute ja üldoskuste mahu kasv ning õppekavade teemavaliku sidumine rakenduskõrghariduse õppekavadega laiendavad kutsekeskhariduse lõpetajate võimalusi jätkata õpinguid rakenduskõrghariduses.

4.2. Nelja aastane õppe pikkus

Mõju valdkond: haridus, sh hariduse kättesaadavus, kvaliteet, korraldus.

Sihtrühm: õpilased, potentsiaalsed õppijad, lapsevanemad.

Mõju kirjeldus: Igal õppeaastal alustab kutsekeskhariduse õpinguid 4 000–4 500 ning õpingute perioodi pikenemine mõjutab nende elu otseselt ja väga oluliselt, kuna nad saavad ajaliselt hiljem teha olulisi valikuid seoses õpingute jätkamise ja tööle asumisega. Ühe aasta võrra pikem õpingute periood toob kaasa ka täiendavaid kulusid õpilasele ja tema vanematele, kuna lühema õppeaja puhul oleks õpilane suundunud varem tööturule ja hakanud ise raha teenima, samuti

makstakse lapsetoetust kuni selle õppeaasta lõpuni, mil laps saab 19-aastaseks, seega viimasel õppeaastal see enamikul õpilastel kaob.²³

Mõju sihtrühm: õppeasutused, õpetajad jt töötajad.

Õppeaja pikenemisest tulenevalt kasvab õpilaste arv kutseõppeasutustes, mis toob kaasa vajaduse uute õpetajate järele. Tõusta võib olemasolevate õpetajate töökoormus, seda eelkõige üldharidusõpingutega seotud õpetajatel. Seega on vajalikud täiendavad rahalised ressursid õpetajate ja tugipersonali tasustamiseks.

Ebasoovitavate mõjude risk hariduse valdkonnas: suuremad nõudmised ja pikem õpe võivad suurendada väljalangevust juhul, kui ei suudeta teha muudatusi õppe korralduses ja kasutatavas meetodikas. Lisaks võib 4-aastane õpe vähendada õpilaste huvi kutsekeskharidusõppe vastu, sest põhikooli lõpetajad ei pruugi olla motiveeritud õppima kutsekeskhariduse omandamiseks kauem kui õpitakse üldkeskhariduse omandamiseks gümnaasiumis. Riski aitab maandada see, et õpilaste huvi suurendamiseks on välja töötatud uued atraktiivsed, erinevaid suunavalikuid ja spetsiliseerumisi võimaldavad õppekavad, mille lõpetamisel on head võimalused jätkata õpinguid kõrgemal kutse- ja haridustasemel. Täiendavaid võimalusi pakutakse ka valikõpingute raames võimaldadaes pakkuda ka järgmise kutse- ja hardiustasemega seonduvaid valikuid ning ettevõtluse alustamiseks vajalike kompetentside õpet. Samuti on laiendatud valikõpingute valiku võimalusi täiendava praktika pakkumise läbi, mis võib toimuda ka välistiigis Erasmus+ programmi toel.

Mõju valdkond: majandus.

Sihtrühm: tööturu osapooled.

Mõju kirjeldus: Muudatusel on lühiajaline negatiivne mõju tööturule, kuna kutsekeskharidusõppe lõpetajate arv 2029. aastal on tavapärasest väiksem. Viimastel aastatel on igal aastal kutsekeskharidusõppe lõpetajaid olnud ligikaudu 2200. Tööturul olevate inimeste koguarvu arvestades ei ole tegu suure arvuga, kuid suure tööjõupuudusega ametialadel (nt elektrienergia, jms seotud ametialad)²⁴ võib see ajutiselt probleeme tekitada, kui lõpetajaid loodetud hulgal tööturule ei lisandu.

Pikemas perspektiivis on aga mõju tööturule ja töösuhetele positiivne. Uute õppekavade koostamisel on süsteemselt lähtutud. See suurendab õppe ajakohasust ja tulevikku suunatust ning loob eeldused, et tööturule lisanduvad senisest paremate üldoskuste ning kõrgema haridusliku ja tööalase kvalifikatsiooniga töötajad. Õppe pikenemisest tuleneva lühiajalise negatiivse mõju kompenseerivad uute õppekavade järgi õppinute laiapõhjalisemad erialased oskused ja tugevamad üldpädevused, mis võimaldavad lõpetajatel täita erinevaid tööülesandeid ja vajadusel paindlikumalt ümber õppida.

Põhjalikum üldhariduslik ettevalmistus ja seosed rakenduskõrghariduse õppekavadega toetavad kutsekeskhariduse lõpetajate liikumist rakenduskõrgharidusse. See omakorda aitab tõsta tööealise elanikkonna üldist haridustaset ja suurendada kõrgema kvalifikatsiooniga tööjõu osakaalu majanduses.

Ebasoovitava mõju risk majanduse, sh mittetulundussektori valdkonnas: Majandust võib mõjutada kutsekeskharidusõppe pikem õppeaeg ka sel viisil, et vajalike oskustega potentsiaalsed töötajad ei liigu senises ajaraamis ettevõtetesse tööle, mõnedes ettevõtetes võib ajuti kutsekeskhariduse lõpetajatest olla rohkem puudus. Samuti on riskikohaks õppekavade sisuline muudatus, millega pannakse rohkem rõhku üldhariduslike teadmiste, mitte niivõrd erialaoskuste ja vilumuste kujundamisele.

²³ Murasov, M. (2024). Edukus tööturul 2022. Üldkesk-, kutse- ja kõrghariduse lõpetanute hõive ja palgad. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.

²⁴ <https://www.tootukassa.ee/et/baromeeter/poster?period=362&area=all>

Mõju valdkond: sotsiaalsed mõjud.

Mõju kirjeldus: Õppeaja ja hindamismetoodika muutuse mõju majandusele võib avalduda eeskätt leibkondade toimetulekus ja ettevõtluskeskkonnale vajaliku ettevalmistusega tööjõu kättesaadavuse osas. Mahukama õppe ja kaasajastatud õppekavadel parema ettevalmistusega ning vajalike oskustega spetsialistide lisandumine tööturule mõjutab positiivselt ettevõtete tegevust ja laiemas perspektiivis majanduse arengut. Pikem õppeaeg võimaldab ka paremat väljaõpet, mistõttu võib välja tuua positiivse mõju leibkondale pikemas perspektiivis st suhtelises vaesuses elavaid leibkondi jääb vähemaks.

4.3. Mõjupunktides 4.1.-4.2. nimetatud tegevused ühiselt

Mõju valdkond: mõju riigivalitsemisele.

Sihtrühm: rahandusministeerium, haridus- ja teadusministeerium.

Mõju kirjeldus: Kutsekeskharidusõppe pikenemine ühe aasta võrra toob kaasa täiendavate ressursside vajaduse.

Ebasoovitava mõju risk: Uus kutsekeskhariduse mudeli kohaselt peab kool pakkuma õpilastele nende soovide ja võimete realiseerimiseks valikuterohket õpiteed läbi suunavalikute ja spetsialiseerumiste. Et kool saaks pakkuda õppijale erinevaid võimalusi tuleb rahastada mitmeid väiksemaid õppegruppe. Kutseharidus on olnud pikalt alarahastatud ning riskiks edukalt uute õppekavade ellu rakendamisel võib kujuneda alarahastuse jätkumine. Riskide maandamiseks tegeletakse kutseharidusele vahendite leidmisega nii sisemiste ressursside arvelt (nt muudetakse rahastamismudelit, vaadatakse üle senine ressursikasutus, korrastatakse koolivõrku jne) kui ka lisaraha taotlemise kaudu.

Mõju valdkond: mõju riigikaitsele.

Mõju kirjeldus: Lühiajaline negatiivne mõju võib avalduda eeskätt õppe aja pikenemisest kutsekeskhariduse omandamisel kuivõrd kaitseväge ajateenistusse suunduvate isikute arv võib 2029. aastal väheneda. Samas, tõhusama üldharidusliku ettevalmistuse ja paremate üldpädevuste omandamine, aga ka kohustuslike riigikaitseõpetuse ja kehakultuuri moodulite lisandumine õppekavasse võib pikemas perspektiivis luua eeldused selleks, et ajateenistusse jõudvad noored on motiveeritumad ja parema ettevalmistusega.

Mõjuvaldkond: regionaalne mõju.

Mõju kirjeldus: Uute õppekavade rakendamisel võib mõningane kaudne mõju avalduda ka piirkondade regionaalarengule kui parema ettevalmistusega (nt kui kasutatakse piirkondlikust vajadusest lähtuvat valikõpingute pakkumist) oskustööjõud on kohalikele ettevõtetele kättesaadav. Samas on mõju ulatust ja sagedust keeruline hinnata, kuivõrd kõik õpilased ei pruugi üldse liikuda õpitud erialaga seotud konkreetseesse sektorisse ja piirkonda.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kutsekeskharidusõppe õppekavadel aasta võrra pikendamisest tingitud kulude ja tegevuste ülevaade on esitatud Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas ([õppimiskohustuse kehtestamine](#)) 447 SE.

Määruse muudatusega laiendatakse õppevõimaluste valikut ja muudatusega otseselt täiendavat kulu ei kaasne. Kulud kasvavad kui kutseõppe tegevustoetusest rahastatavate õppijate arv kasvab. Riigieelarvest rahastatavate õppijate arvu aluseks on iga aastane ministri käskkirik „Kutseõpet korraldavate õppeasutuste tegevustoetuse komponendid ja ülesanded koolituskohtade loomiseks“.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu punktis 1 nimetatud kutsekeskhariduse õppekavade teine arendusetapp viidi läbi ajavahemikul jaanuar - oktoober 2025 ja sellesse oli kaastanud ekspertidena 156 kutsehariduse spetsialisti – kutseõpetajad, kutse- ja erialaliitude ning kõrgkoolide esindajad. Arendustegevusi toetasid ka Hariduslabor OÜ ning Tallinna Ülikooli kutsepedagoogika lektor S. Rekkor. Väljatöötatud õppekavu on tutvustatud veebikohtumistel valdkonnaga seotud kutse- ja erialaliitudele ja nende kirjalikku tagasisidet on arvestatud eelnõu lisadena esitatud õppekavade kirjelduste parandamisel ja täiendamisel.

Määrus esitatakse koostöölastamiseks kõikidele ministeeriumidele, kuna lisatavad õppekavad on kõik puutumuses ministeeriumide erinevate valdkondadega. Lisaks esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingule ja Eesti Tööandjate Keskliidule.